

Liite 1. Suomen Punainen Risti organisaatio suhteessa kuntiin.

Suomen Punainen Risti on valtion tunnustama julkisoikeudellinen yhdistys ja sen toiminta perustuu Suomen Punaisesta Rististä annettuun lakiin (238/2000) ja Suomen Punaisesta Rististä annettuun Tasavallan presidentin asetukseen (827/2017). Suomen Punaisen Ristin toimintaa ohjaavat Punaisen Ristin ja Punaisen Puolikuun kansainvälisen liikkeen periaatteet sekä Geneven 1949 sopimukset lisäpöytäkirjoineen.

Poikkeusoloissa Punaisen Ristin toiminta pohjautuu paitsi sen edellä määritellyyn perustehtävään, myös sosiaali- ja terveysministeriön sekä sisäministeriön kanssa tehtyihin yhteistyöpöytäkirjoihin kirjattuihin tehtäviin. SPR voi myös avustaa itsenäisesti ns. kotimaan avun toiminnalla Punaisen Ristin arvojen ja periaatteiden mukaisesti.

Punaisen Ristin toimintaa ohjaa sosiaali- ja terveysministeriön ja Suomen Punaisen Ristin välinen yhteistyöpöytäkirja 9.4.2021 varautumisesta ja ensiaputoiminnasta sekä sisäministeriön ja Suomen Punaisen Ristin välinen yhteistyöpöytäkirja 21.8.2024 varautumisesta ja yhteistoiminnasta.

Punainen Risti ylläpitää valtakunnallisesti Veripalvelua, Nuorten turvataloja, Ensiapukoulutusta ja Kontti-kierrätysmyymäläketjua. Osa Punaisen Ristin piireistä ylläpitää toiminta-alueellaan kirppiksia. Punainen Risti on myös yksi valtakunnallisesti Rikosuhripäivystystä ylläpitävistä järjestöistä.

Sosiaali- ja terveysministeriön ja Suomen Punaisen Ristin välinen yhteistyöpöytäkirjan mukaisesti Punaisella Ristillä on valtakunnallinen psykologien valmiusryhmä. Sen käytöstä päättää Punaisen Ristin keskustoimisto kulloisenkin tilanteen mukaisesti.

Suomen Punaisen Ristin henkilöstö-, materiaali- ja katastrofivalmiusyksikkö Tampereen Kalkussa on käytettävissä suuronnettomuuksien ja pitkäkestoisten häiriötilanteiden tukena myös kotimaan laajoissa häiriötilanteissa. Piiri koordinoi tarvittaessa yhteistyössä Kalkun kanssa avun toimittamista.

Punainen Risti toimii **Vapaaehtoisen pelastuspalvelun** (Vapepa) yhteysjärjestönä ja koordinoi Vapepan toimintaa yleisen pelastuspalvelutoiminnan sekä maalla ja ilmassa tapahtuvan hälytystoiminnan osalta. Vapaaehtoinen pelastuspalvelu on yli 50 järjestön ja yhteisön verkosto, jonka vapaaehtoiset hälytysryhmät auttavat viranomaisia erityisesti pelastushenkilöstöä vaativissa tehtävissä. Vapepa tuottaa valmiuspäivystys ja -hälytysjärjestelmän, jonka kautta myös kuntatoimija voi pyytää tukiresursseja. Vapepan vahvuus on sen monimuotoisuudessa, paikallistuntemuksessa sekä harjoittelussa ja rutinoituneessa viranomaisyhteistyössä sekä kyvyssä operaatioiden ja vapaaehtoisten hallintaan ja johtamiseen häiriötilanteissa.

Piirit

Piiri vastaa oman toiminta-alueensa paikallisosastojen tukemisesta. Oman toimintansa lisäksi SPR huolehtii auttamisvalmiuden laajentamisesta ylläpitämällä Vapepan hälytysryhmiä yhdessä muiden järjestöjen kanssa (SPR toimii Vapepa –verkon koordinoijana). SPR:n vapaaehtoisryhmät noudattavat Punaisen Ristin toimintaperiaatteita ja arvoja. SPR:n koordinoiman Vapepan järjestöverkoston hälytysryhmät noudattavat Vapepan toimintaohjetta ja -periaatteita.

SPR:n piiri sopii alueensa hyvinvointialueen ja yhdessä paikallisosastojen kanssa myös kuntien kanssa tehtävästä yhteistyöstä.

Osastot

Punaisen Ristin osastot ylläpitävät toiminta- ja auttamisvalmiutta omalla paikkakunnallaan. Osastojen johtosäännön mukaisesti "Auttamisvalmiuden ja vapaaehtoistoiminnan edistämiseksi osastojen tulee tarvittaessa sopia tehtäviensä hoitamisesta yhteistyössä, perustaa tätä varten yhteisiä toimintayksiköitä tai toimintaryhmiä sekä asettaa tätä varten tarpeelliset toimeilimet." Osaston paikallisia toimintaryhmiä voivat olla esimerkiksi ensiapu- ja valmius ryhmät, ystävätoiminnan ryhmät tai monikulttuurisuusryhmät.

Osastojen toiminta vaihtelee osastoittain. Osastojen toimintarajat eivät aina noudata kuntarajoja. Operatiivisessa auttamistilanteessa osastot ovat usein osa Vapepa-verkoston resursseja, ja hälytetään Vapepan hälytysjärjestelmän kautta.